

Oversigt over Plantesygdomme.

233. — Maj 1939.

Der er for Maj Maaned indkommet Beretninger fra 97 Medarbejdere; endvidere er der besvaret 537 Forespørgsler.

Temperaturen laa i Maanedens første Halvdel under Normalen næsten overalt i Landet; Afvigelserne svingede mellem 0.5—1.3° C i Jylland og 1.7—2.7° C paa Øerne. Senere steg Temperaturen betydeligt og laa i Slutningen af Maaneden mellem 1.0 og 2.8° C over Normalen for hele Landet med de højeste Temperaturer paa Øerne. Størstedelen af Maj Maaned blev meget kold, navnlig var Forskellen paa Dag- og Nattemperatur meget stor hele Maaneden.

Nedbøren blev under Normalen, der er 42 mm, og faldt ret uregelmæssigt. De største Nedbørsmængder maalttes paa Lolland-Falster, Sjælland og Bornholm med: 32, 28, 28, 21 og 24 mm, medens Jylland og Fyn ikke naaede Halvdelen af normal Nedbør med Nedbørsmængder paa: 19, 19, 19, 16, 15 og for det sydlige Jylland 9 mm. Maaneden blev saaledes særdeles nedbørsfattig ogsaa i Forhold til 1938, hvor Nedbøren i de fleste Egne laa en Del over Normalen, undtagen paa Bornholm.

KORN.

Kuldeskade var almindelig baade hos Vinter- og Vaarsæd, der kun voksede langsomt og derfor først sent i Maaneden blev i Stand til at udnytte den tilførte Næring. Hvede var især langt tilbage i Vækst og stod i lang Tid med mange gule, kuldeskadede Blade. Hos Byg frembragte Kulden især hvide Bladspidser og gule eller hvide Tværbælter paa Bladpladen.

Manganmangel, Lyspletsyge, hos Vintersæd blev, som man kunde vente med det tørre Vejr, mere fremtrædende i Maj end i April. I 43 Beretninger omtales denne Mangelsygdom i de 19 som stærk og meget almindelig, i 18 som stærk men ikke almindelig, og i 6 er Angreb ikke

iaagttaget. De stærke Angreb har hyppigst gjort stor Skade i Hvede, omend ogsaa Rug enkelte Steder er stærkt ødelagt. Hvor Angrebene var ventede, er Mangansulfat udbragt tidligt og som Regel med godt Resultat. Ved Tylstrup blev godt overvintret Hvede tilført Chilesalpeter d. 5/4 og i Maj viste sig stærk Lyspletsyge (pH 6.5), hvorfor Mangan blev tilført d. 16/5, og nu efter Regnen er Sygdommen bekæmpet (Sv. Svendsen). Men ikke alle Egne har været heldige med Regn. Paa Fyn er Sygdommen stærkere efter ikke staldgødet end efter staldgødet Jord (Jacob Hansen, Odense). Som altid er Sygdommen stærk paa let, stærkt kalket Jord, men den forekommer ogsaa paa stærkt kaldet Lerjord, saaledes ved Brøns, hvor Jorden for mere end 30 Aar siden er tilført ca. 50 m³ Mergel pr. ha (Aage Buchreitz, Skærbæk). Paa Øernes Lerjord ses undertiden ogsaa stærke Angreb, f. Eks. i Ringstedegnen (C. Moth Bundgaard) og paa Stevns (Johs. Johansen), »hvor Lyspletsyge i Grunden træffes altfor mange Steder, hvor man ikke skulde vente at finde den«. Paa Møn er iaagttaget et særligt Tilfælde, hvor en Del af en Hvedemark i Marts fik Mangan, der ikke virkede. Senere ved Midten af April fik hele Marken Mangan, blev harvet op og isaaet Blandsæd. Sidst i Maj var Havren sund og kraftig, medens Bygget var angrebet af Lyspletsyge (J. Winther Eriksen). Ved svage og tvivlsomme Tilfælde har man af Hensyn til de kommende Aars Afgrøder bestemt Jordens Mangantal (Einar Nielsen, Turup). Hvor Sygdommen er gammelkendt, bruges Mangansulfat og Svovlstur Ammoniak regelmæssigt (A. P. Aidt, Viborg). I enkelte Beretninger nævnes Vanskeligheden ved at finde Sygdommens Kendetegn, især hos Hvede, hvor Planterne kan visne og dø meget tidligt. Det er muligt, at man skal ind paa en tidligere Lyspletsygeundersøgelse, maaske allerede om Efteraaret.

Manganmangel hos Vaarsæd har i Maj øjensynligt været mere fremtrædende i Jylland end paa Øerne, hvilket kan skyldes den større Nedbør i sidstnævnte Landsdel. Fra Øerne lyder Beretningerne paa svage Angreb (Vilh. Nielsen, Stege), der kun netop er blevet synlige sidst i Maj, selvom der er Undtagelser, f. Eks. ved Haslev, hvor stærke Angreb forekommer i Byg paa let, sandet Jord med pH paa 7.8 og 7.9 (Sv. R. Jensen) og paa Fyn i Havre paa sortsandet Jord med pH 7.3 og Mangantal TMn 0 (J. Jeppesen Jensen), samt i Byg ved Tarup (Th. Jørgensen, Gislev). I Jylland synes Angrebene som Helhed at være længere fremme, og i Beretningerne derfra nævnes mange Eksempler paa særdeles stærke Angreb i Havre og Byg, saaledes i Brandeegnen ved Blaahøj fra Jord med pH 7.6 og TMn 1.1 (P. Trosborg). I Nordthy var næsten alle Planter i en Mark angrebet (F. C. Frandsen). Der er indkommet 21 Beretninger fra alle Egne i Jylland, hvoraf det fremgaar, at Angrebene er almindelige og meget stærke og synes at forværres for hver Dag, Tørken varer. Det fremhæves tillige, at under saa tørre Forhold som i Aar bør Udsprøjtning af Mangan bruges i langt større Udstrækning, end Tilfældet er, thi derved naas en hurtigere Virkning. Enkelte Steder har man forsøgt hertil at anvende Ajleudbringere, men det maa erindres, at Vædsken skal fordeles meget fint og helst falde paa en saa stor Bladflade som muligt, thi Manganet optages direkte af Bladet.

Kalimangel hos Byg omtales i 25 af 42 Beretninger. Stærk Kalimangel er iagttaget efter ikke staldgødede Roer i Holstebroegnen (P. O. Overgaard), meget almindeligt i Horsenseggen paa Gaarde med forholdsvis lille Besætning (Aksel Nielsen), paa Roskildeegnen paa vaad og kold Jord, men ikke saa hyppigt efter Kaalroer (K. M. Nielsen), medens der i Aalborgegnen er set tydelig Kalimangel i Byg efter Kaalroer, der ikke var staldgødet — sidste Staldgødning var til Runkelroer 1934 (J. Chr. Andersen-Lyngvad). I Koldingegnen er Kalimangel meget udbredt paa Lerjord, hvor der ikke er tilført Kaligødning i 10—12 Aar, og der er set stor Eftervirkning af Ajletilførsel for 2 Aar siden (Ejnar Pedersen). Iøvrigt er Kalimangel ogsaa i Aar hyppig flere Steder i Byg efter Kaalroer (A. Diederich, Toftlund; F. C. Frandsen, Thisted). Fra Nordsjælland kendes flere Eksempler paa, at i de Dele af Marken, hvor der er tromlet, er Kalimangel mindst fremtrædende (H. E. Jensen, Hillerød). Svage Angreb er set mange Steder, men som Regel er Kendetegnene forsvundet, og Marken har rettet sig ved Maanedens Slutning.

Kalkmangel var Aarsag til fuldstændig mislykket Blandsæd (Vaarrug og Hede havre) paa Jord med pH 4.1; i 1938 var der en fortrinlig Kartoffelafrøde (S. A. Ladefoged, Aars). »Kalktrangspletter har været særdeles fremtrædende i mange Bygmarker, ogsaa hvor der nylig er merglet, hvad der vidner om Sjuskeri ved Mergelens Udbringning« (Georg Nissen, Bylderup Bov). Om Bygs Udseende og Vækst paa sur Jord kan henvises til Referat i Tidsskrift for Planteavl, 42. Bd., S. 702.

Byggets Stribesygge (*Helminthosporium gramineum*) er kun omtalt i 5 Beretninger. Angrebene er endnu svage, men Sygdommen kan være ret udbredt i Marker, hvor Saasæden ikke er afsvampet (Sv. Erik Bertelsen, Malling; Tage Pedersen, Galten).

Byggets Bladpletsygge (*Helminthosporium teres*) er fundet med stærke primære Angreb i Byg efter uafsvampet Saasæd (Henry Frederiksen, Frederikshavn).

Helminthosporium avenae er i en halv Snes Tilfælde konstateret paa indsendte, unge Havreplanter i Begyndelsen af Maj. Svampen, der ikke er almindelig, frembringer lange, rødbrune Striber langs Hovednerven hos Havrens første Blade, hvorved disses Udvikling hæmmes. Den synes ikke at være af Betydning for ældre Planter.

Græssernes Meldug (*Erysiphe graminis*) var i Maj meget almindelig hos Hvede og ikke kun i Marker med tæt Plantebestand, thi af saadanne var der meget faa. Derimod var Svampen yderst almindelig i Marker med tynd Bestand og hos Planter, der var svækkede af Sygdomme eller Næringsmangel (Jørgen Christensen, Skanderborg). Dette støtter tidligere Aars Iagttagelser, hvorefter Meldug næppe kan betragtes som den primære Sygdomsaarsag.

Om Goldfodsyge foraarsaget af Hvededræbersvamp (*Ophiobolus graminis*) foreligger der 6 Beretninger. Ved Taastrup er der stærkt Angreb efter Rajgræs, en Del efter Engsvingel og Timothé, men meget lidt efter Kløver (Alfred Klausen, Taastrupgaard). Paa Fyn er der fundet Angreb, hvor der var ændret ved Sædsiftet (A. Jørgensen, Korkendrup) og paa Møn stærke Angreb efter Byg (J. Winther Eriksen). I

Sønderjylland, Hads Herred og ved Galten er der fundet svage Angreb (P. Rasmussen, Aabenraa; M. R. Kristensen, Odder; Tage Pedersen, Galten).

BÆLGPLANTER.

Kløverens Bægersvamp (*Sclerotinia trifoliorum*), hvoraf der forekom mange og stærke Angreb i Foraaret, synes at være næsten helt standset af Tørken. Markerne er dog fra Foraaret tyndet ret stærkt, og der findes nu flere Steder store Pletter uden Kløver (H. A. B. Vester-gaard, Abed; J. Gregersen Dal, Mors; C. Moth Bundgaard, Ringsted; N. Dullum, Blangstedgaard; Alb. Frederiksen, Ballerup).

Sneglebælgens Stængelsvamp (*Phoma medicaginis*) er fundet paa indsendte, unge Skud af Humleagtig Sneglebælg (H. Sylvest, Rudkøbing), paa fjorgamle Lucernestubbe fra Hornslet (Chr. Mogensen) og Saxkjøbing (H. P. Borlund), samt paa unge Lucerneskid fra Holbæknekn (J. Vind, Tuse). Denne Svampesygdom findes nærmere beskrevet i vor Aarsoversigt for 1936, Tidsskrift for Planteavl, 42. Bd., S. 224.

Kalimangel er iagttaget i flere ældre Lucernemarker paa Møn (J. Winther Eriksen).

BEDER.

Enkelte stærke Angreb af Rodbrand er iagttaget paa Fodersukker-roer (E. O. Thorvardarson, Saxkjøbing), ved Aalborg, hvor Planterne i det varme Vejr synes at vokse fra Angrebet (J. Chr. Andersen-Lyngvad) og paa Fyn i Nislev ved pH paa 6.3 og 6.9 (J. Jeppesen Jensen).

Skaalrustformen af Bederust (*Uromyces betae*) er d. 22/5 konstateret paa indsendte Blade af Sukkerroe til Frø (Johs. Johansen, Store-Heddinge).

Violet Rodfiltsvamp (*Rhizoctonia violacea*) har i et stærkt Angreb i en Lavning i Marken ødelagt Rødderne af Sukkerroe til Frø (Johs. Johansen, Store-Heddinge).

HØR.

Manganmangel, Lyspletsyge, er konstateret paa spæde Hørplanter, indsendt fra lavtliggende humusrig Jord ved Aastrup, Tølløse; Jordens TMn var 0.1 og pH var 7.6. Hørrens første 3—4 blivende Blade var gulgrønne, og Bladranden var vissen og rullet opad. Lignende Symptomer er set paa Hør fra høj Jord ved Nr. Vallingerød, Tølløse, hvor Jordens TMn var 2.1 og q 3.6; pH var 6.0.

Kalimangel har været udpræget i Hør i et Kaliforsøg ved Kolding, hvor Jordens Tk var 4.3 (Ejnar Pedersen).

HANS R. HANSEN.

FRUGTHAVEN.

24 Besvarelser af Skemaet angaaende Frugttræernes Sygdomme i Maj Maaned har givet nedenstaaende Resultat:

Sygdomme paa Havebrugsplanter	Intet Angreb	Angreb i k k e almindelige		Angreb almindelige	
		svage	stærke	svage	stærke
Æbleskurv.....	13	5		3	
Pæreskurv.....	12	6	1	4	
Æblemeldug.....	5	6	5	7	3
Monilia paa Æbleskud.....	7	12		2	1
Monilia paa Kirsebærskud.....	7	10	1	3	3
Stikkelsbærdræber.....	5	7		5	2

Æbleskurv (*Venturia inaequalis*). Som det ses af Skemaet er Æbleskurven endnu uden Betydning. De to Meddelelser om almindelige, svage Angreb stammer fra Møn og Sydfyn. Da der ingen nærmere Forklaring er fulgt med, er det ikke udelukket, at de refererer sig til overvintret Skurv paa Grenspidserne. Jeg havde selv Lejlighed til fra d. 17.—26. Maj at besøge godt 40 Frugtplantninger, hovedsageligt større Plantninger i Nord- og Østjylland samt Salling og ikke eet Sted saa jeg en eneste ny Skurvinfektion.

Naar Skurven har faaet saa daarlig en Start, plejer det at være ensbetydende med, at den bliver lettere at holde nede senere paa Sommeren. Der vil derfor paa velholdte Træer være Mulighed for at kunne sprøjte eller pudre lidt mindre end ellers, især til de Sorter, der ikke er særlig modtagelige for Skurven, men Træerne maa stadigt ses nøje efter, at Skurven ikke i eller efter en fugtig Periode skal faa Lov til uhindret at brede sig.

Erindres maa det, at Bekæmpelsen ofte blev forsømt i Fjor, thi paa Grund af ringe eller helt manglende Frugtansætning, vilde Frugtavlerne ikke ofre nok Bekæmpelse, og derfor blev Skurven mange Steder alvorlig, saaledes at der er meget Smitstof til Stede, især i nedfaldne Blade, men ogsaa i angrebne Grenspidser. Om saadant gammelt Angreb paa Grenene meldes paa Pigeon og Graastener fra Stubberup (A. Sauer) og om lidt Angreb ved Fredensborg paa Gul Richard (Aton Andersen). Selv saa jeg enkelte Steder i Jylland stærkt Angreb i Grenspidser, især af Graastener, Cox' Orange og Cox' Pomona, men i langt de fleste Tilfælde var det ikke muligt at finde Skurv paa en eneste Grenspids. Hertil maa siges, at hvor der beskæres stærkt, afskæres de evt. syge Spidser, og saa maa man ogsaa haabe, at disse kommer ud af Plantningen!

Hvor der er meget Skurvsmitsstof, maa man regne med, at Faren for Skurv senere paa Sommeren er stor, trods Skurvens daarlige Start.

Pæreskurv (*Venturia pirina*) har som Æbleskurven, hidtil været svag, eller Nyinfektioner har helt manglet. I en større Pæreplantning nær Lyngby er der dog set et endog meget stærkt Angreb paa de ganske unge

Frugter af Clapps Favorite. Et Angreb, som kræver en energisk Indgriben, hvis det ikke skal blive skæbnesvangert.

Kræft (*Nectria galligena*). Denne Sygdom ses ret hyppigt, alt for hyppigt kan man godt sige, selv i ellers særdeles velholdte Frugthaver. Dens Tilstedeværelse her kan næsten altid føres tilbage til for kraftig Gødskning. En Udtalelse som følgende, jeg nylig hørte i Jylland, er meget karakteristisk og lærerig: »Da jeg for nogle Aar siden saa, at N. N.'s unge Æbletræer groede meget stærkere end mine, besluttede jeg, at saa flotte skulde mine Træer ogsaa være, og saa gav jeg dem en Mængde Gødning. Væksten blev ogsaa kraftig nok, men fulgtes af stærkt Kræftangreb, især paa Graastener og Transparente blanche, saa nu har jeg haft det at slaas med siden. I Fremtiden skal mine Frugttræer ikke overgødes!« En anden Frugtavlser sagde: »Mine Træer havde ingen Frugter i Fjor, derfor sparede vi stærkt paa Sommersprøjtningerne, Resultatet blev, at Bladene blev stærkt angrebet af Skurv, og Skudene modnede ikke, saa nu har jeg især i Graastener og Cox' Orange en Masse Tøptørhed og Kræft.« Følgerne af en saadan Forsømmelse kan det vare flere Aar at faa rettet op igen.

Paa lignende Maade skrives fra Svendborg Amt, at skønt Sundhedstilstanden i Frugthaverne i Aar paa nuværende Tidspunkt de fleste Steder er udmærket, er der dog ualmindelig mange tøptørre Grene i Æble- og Pæretræer. Skaden kan føres tilbage til Skurv og Kræft paa de unge Grene, og disse Angreb kan vistnok atter føres tilbage til mangelfuld Sygdomsbekæmpelse i 1938, thi paa Grund af ringe Frugtansætning undlod mange helt eller delvis at sprøjte i Fjor, og det hævnner sig nu (Hans Larsen).

Æblemeldug (*Podosphaera leucotricha*) bliver vistnok i Aar en Sygdom, som man kommer til at regne meget med, men som hyppigt overses. Denne Sygdom har i de senere Aar været af stor Betydning, f. Eks. i Tyskland og Norge.

Som det ses af Skemaet, er Æblemeldug den Sygdom, som har de fleste Antegninger i de alvorlige Rubrikker. Der bør sættes et Arbejde ind paa at bekæmpe den ved Afskæring af de syge Skud og Sprøjtning eller Pudring med Svovlmidler. Af de ledsagende Bemærkninger skal følgende nævnes: Spredte, delvis stærke Angreb ved Gentofte paa Bismarck, Signe Tillisch og Boiken (A. Dalskov). Er ret almindelig i indelukkede Haver i Ordrup (Aksel Olsen). Stærkt Angreb ved Slagelse paa Bismarck og Cox' Orange (W. Nielsen). Er set mange Steder paa Slagelse-Skelskørøgen, særlig paa Bismarck og Boiken, dog kun i mindre Grad (A. Sauer). Stærke Angreb paa Bodil Neergaard og Venus (N. F. J. Larsen, Jerslev). I Maribo Amt, især paa Nordfalster, ses meget stærke Angreb i Erhvervsplantninger, særlig paa Bodil Neergaard, men ogsaa paa adskillige andre Sorter (Georg Jensen). Begyndende Angreb ret almindelige i Odense Amt (P. Wad). Forskellige Sorter er angrebet hist og her paa Blangstedgaard, vistnok mest paa Graastener og Boiken (N. Dillum). Fra Svendborg Amt meddeles, at det ser ud til, at Sygdommen breder sig fra Aar til Aar. Der ses nu Angreb i mange Haver, men heldigvis findes Angrebet som Regel kun paa faa Skud (Hans Larsen). Paa enkelte Sorter, bl. a. Nonnetit

Bastard, er der en Del Meldug (Lars Hansen, Aagaard). Ved Laven er der stærke Angreb paa Cox' Orange, Graastener og Tyrrestrup (Arne Palle- sen). Paa Aarhusegnen er bl. a. set begyndende Angreb paa Cox' Orange (N. Gram), og jeg har selv set stærkt Angreb bl. a. paa Pederstrup i en indelukket Plantning ved Malling. Paa Langaasøgaard er der meget stærkt Angreb paa større Espalier, men ellers saa godt som ingen Angreb (O. Mynster). Paa Hornum og Spangsbjerg Forsøgsstationer er der endnu ikke fundet Meldug.

Tørke og Solskoldning. Paa Grev Moltkepærer paa Sydfyn er der allerede set hele Partier af Blade, som er blevet sorte (Chr. Greve).

Monilia (*Monilia laxa* og *M. laxa f. mali*) paa Frugttræernes Skud er endnu ikke almindelig og vil sandsynligvis paa Grund af de tørre Forhold i Blomstringstiden heller ikke blive det. Enkelte stærke Angreb er dog set, f. Eks. ret stærke Angreb paa Kirsebær i en Have ved Esrom (Aksel Olsen). Ved Slagelse er der set mange og stærke Angreb paa Kirsebær (W. Nielsen). Ved Næstved er Angrebene slemme flere Steder og breder sig stærkt i de sidste Dage i Maaneden, Ostheimer er næsten helt ødelagt (M. E. Elting). Paa Sprogø er Surkirsebærrene en Del angrebet (A. E. Hermansen). I Svendborg er der kun set stærkt Angreb i en enkelt Have paa Surkirsebær (Hans Larsen).

Heksekostsvamp (*Taphrina cerasi*) findes der en Del af paa Sød- kirsebær i en Have ved Fredensborg (A. Dalskov).

Stikkelsbær-Skaalrust (*Puccinia caricis*) er set enkelte Steder hist og her.

Stikkelsbærdræberen (*Sphaerotheca mors uvae*) har især sidst i Maaneden vist sig flere Steder ved Næstved (M. E. Elting), paa Sydfyn (Hans Larsen, Chr. Greve), ved Horsens (Chr. A. Nørholm) og paa Esbjerg-Vardeegnen (M. Sørensen). Paa Skelskør-Slagelseegnen var der allerede mange Angreb midt i Maaneden, men Sprøjtning med Formalin eller Kobbersodavædske standsede Sygdommen (A. Sauer). Desværre har vi fra Holbækegnen hørt om utilfredsstillende Resultat af Sprøjtning med Formalin, men der var nu heller ikke sat Sæbe til.

KØKKENURTER.

En broncetoplignende Sygdom paa Tomat, der omtales i sidste Maanedsheretning, er set i 2 Tilfælde paa indsendte Planter fra Lolland samt i et Gartneri ved Odense. Her havde kun Carrich de broncetopagtige Symptomer, medens Potentat og Selandia i andre Afdelinger i samme Blok havde almindelig Stribesyge. De først angrebne Planter i et Gartneri i Københavns Omegn har i Løbet af 4 Uger næsten helt mistet det bronce- agtige Skær, kun enkelte af de ældre Blade har det endnu. Alle de nye Blade er stærkt lyst og mørkere grønspættede som ved stærk Mosaiksyge.

Mosaiksyge paa Tomat synes ikke særlig slem i Aar (Lars Han- sen). Fra Fuglebjerg meddeles, at den er værst paa Kondinetyperne, som ogsaa er værst med Stribesyge, der mest optræder paa ny, frisk Jord (N. Flensted-Andersen). Flere Steder i Jylland er Stribesygen ret almin- delig, men ikke særlig ondartet. Det ser ud til, at Sprøjtning med 2 pM

Kaliumpermanganat holder Planterne mere grønne, men om det egentlig hjælper er ikke til at sige helt bestemt (Lars Hansen).

Fløjlsplet (*Cladosporium fulvum*) er naturligvis allerede begyndt.

Drueskimmel (*Botrytis cinerea*), der i 1938 var meget udbredt paa Tomater i kraftig Vækst, er i Aar kun svag paa Tomater med mere moderat Vækst (N. Flensted-Andersen).

Tomatkræft (*Ascochyta lycopersici*) har optraadt i flere Gartnieri ved Odense, og i det ene har den været aldeles ødelæggende.

PRYDPLANTER.

Bladpletter (*Alternaria* sp.) paa Zinnia elegans Mammuth er fundet paa Planter fra Taastrup (P. Neergaard).

Monilia (*Monilia laxa*) er meget slemt paa Prunus triloba (N. F. J. Larsen, Jerslev).

Tulipan-Drueskimmel (*Botrytis tulipae*) har som sædvanligt været værst, hvor Løgene har ligget et eller flere Aar i Jorden. Som Helhed har Sygdommen vistnok ikke været slem i Aar.

Vintergæk-Drueskimmel (*Botrytis galanthina*) har været ondartet baade i Jylland og ved Næstved (N. Gram, M. E. Elting).

Mosaiksyge er fundet paa Stedmoder fra Vestbjerg, Kær (P. Neergaard) og paa indsendte Iris (Knoldiris) fra Taastrup, her var efter sigende 6000 Iris fulde af Mosaik.

Rosenmelduggen (*Sphaerotheca pannosa*) er tidligt paa Gled i Aar. Det samme gælder ogsaa andre Meldugarter, f. Eks. paa Tjørn og Naur.

Bævrerust (*Gymnosporangium clavariaeforme*) var midt i Maanedene meget udbredt paa Enebær i Rebild Bakker.

ANNA WEBER.

SKADEDYR PAA LAND- OG HAVEBRUGSPANTER.

Havreaal (*Heterodera Schachtii*). Angrebene begynder nu at faa synlige Følger og i en Del Indberetninger udtales Formodning om, at de vil blive slemme i Aar.

Kaalthrups (*Thrips angusticeps*). Paa Ringstedegnen ses Thrips i næsten alle Kaalroemarker, men kun i enkelte Tilfælde er der iagttaget nogen væsentlig Væksthæmning som Følge af Angrebet (C. Moth Bundgaard). Fra Sydsjælland skrives: »Paa Gaunø har Kaalthrupsen i nogen Tid holdt Roerne tilbage i Vækst, saa at man har maattet opsætte Udyndingen og har været stærkt bekymret for Planternes Liv. Roerne staar med typiske indrullede Bladrande, og Dyrene er tilstede i meget stort Antal« (P. Grøntved). Ogsaa paa Møn er der set stærke Angreb i enkelte Marker (J. Winther Eriksen).

Bladlus (*Aphididae*). Lusene, der var tidlig paa Færde i Aar, hæmmes en Tid af Vejret, men er nu mange Steder ved at formere sig op igen. Fra Skive skrives: »Den stærke Varme bevirkede, at vi paa 2—3 Døgn var ved at drukne i Lus« (J. C. Myrhøj). Fra Sydfyn: »Paa Venus har jeg i Dag set et stærkt Angreb af Bladlus, Bladene var fuldstændig

sammenrullede. Det ser ud til stærkt Luseangreb overalt med denne Tørke» (Chr. Greve). Rose er ofte meget stærkt angrebet.

Runkelroebillen (*Atomaria linearis*). Angreb har i Aar været almindeligere end ellers. Billerne optraadte saaledes ondartet i en Del Marker paa Lolland-Falster, og Omsaaning var lejlighedsvis nødvendig. Skaden var værst, hvor Roer kom efter Roer. Mange Spirer er sikkert blevet ødelagt, inden de naaede Overfladen. Ellers ser man Gnav paa Stængelen og i Hjertet af Planterne (H. H. Holme Hansen, E. O. Thorvardarson, O. J. Olesen). Ogsaa fra Næsgaard meldes om ret stor Udtynning af Plantebestanden (H. Rasmussen). Paa Møn forekom Angreb i flere Marker. I et Tilfælde var det dog Tusindben (*Blanjulus sp.*), der anrettede den største Skade (J. Winther Eriksen). Mindre Angreb er set paa Kalundborgegnen (Ingemann Petersen) og ved Aalborg (J. Chr. Andersén-Lyngvad). Fra Kalø-Knebelvig skrives om et Par ødelæggende Angreb i Runkelroer efter Runkelroer. Antagelig drejer det sig om dette Skadedyr (Chr. Nørsgaard-Pedersen).

Aadselbillelarver (*Blitophaga opaca*). Paa Lolland-Falster er ingen Angreb bemærket, men fra Varde skrives om et enkelt Angreb, der dog ikke nødvendigjorde Udstrøning af Giftklid (A. Pedersen). Fra Ulfborg meldes om et Tilfælde, hvor 1 ha Sukkerroer blev næsten helt afgravid (K. Bank). Et svagt Angreb fandtes paa Fyn (Martofofte) i en Forevisningsmark (H. Mose Hansen).

Smelderlarver (*Agriotes spp.*). Der foreligger talrige Indberetninger om stærke, ofte ødelæggende Angreb i Korn og Roer. I adskillige Beretninger fremhæves det, at Angrebene er værre end sædvanlig. Alle 35 Indberetninger melder om Angreb! Fra Samsø skrives saaledes: »Jeg har aldrig set saa ondartede og omfattende Angreb. Maaske skyldes det, at Jorden paa Grund af den ringe Nedbør har været meget løs, ligesom Kornet ogsaa de fleste Steder har staaet i Stampe» (P. Riis Vestergaard). Fra Varde skrives: »Mest plaget er de unge Statshusmænd og andre, der har overtaget Jord, der i stor Udstrækning har ligget i gammelt Græs» (A. Pedersen). Angreb paa Kartofler efter Rug er fundet ved Langaa (O. H. Mynster).

Gaasebiller (*Phyllopertha horticola*). Efter det store Antal Larver at dømme maa vi vente store Sværme i Aar. I Lyngby begyndte Billerne først at klækkes i Begyndelsen af Juni, men ved Malling saas store Sværme midt i Maj (Sv. E. Bertelsen). Ved Skanderborg bemærkedes Billerne d. 24.—25. Maj (J. Christensen).

Oldenborrer (*Melolontha vulgaris* og *hippocastani*). Sværmende Oldenborrer er kun set i ringe Antal hist og her, saaledes ved Nykøbing Sjælland sidst i Maj, ved Kærehave d. 4. Juni (C. Moth Bundgaard), ved Vejle allerede d. 10. Maj (Jørgen Christensen) og enkelte i Nordslesvig (P. Rasmussen). Det ringe Antal Biller, der sværmer i Aar, repræsenterer den »gamle Stamme«, der gjorde Skade i forrige Aarhundrede. Svage Angreb af smaa Larver (Aargang 1938) er bemærket i Sydsjælland i Bygmarker (P. Grøntved), men ellers ses meget faa Larver af denne Aargang. Lokalt har store Larver (Flyveaar 1940) gjort nogen Skade, saaledes paa unge Rødgraner ved Roskilde og Nykøbing Sj. I Selskab med

disse findes et ikke helt ringe Antal mindre Larver (Flyveaar 1941). Vi kan altsaa lokalt vente Sværme baade i 1940, 41 og 42. Her sigtes kun til den Alm. Oldenborre (*M. vulgaris*).

Glimmerbøsser (*Meligethes aeneus*). Angrebene, der satte ind før Regnen og derefter hæmmedes af denne, har nu igen taget Fart i det varme, tørre Vejr, og Skaden er ofte betydelig. Fra Haslev skrives: »Angreb i en 4 ha stor Turnipsfrømark. Blomstringen hindredes fuldstændig, hvorfor der blev pudret med Derrispudder, og nu blomstrer Marken godt« (Sv. R. Jensen). Ogsaa fra Skelskøregnen meldes om godt Resultat af Derrispudder mod de meget stærke Angreb (H. Wraae-Jensen).

Jordlopper (*Phyllotreta spp.*). Skønt der i næsten alle Indberetninger tales om Angreb af Jordlopper, synes Skaden dog ikke at være stor i Aar, og Omsaaning er kun foretaget i ringe Udstrækning. Fra Syd-sjælland skrives: »Paa Grund af det blæsende Vejr i første Halvdel af Maaneden ventede Jordlopperne længe med at tage fat. Men da Varmen kom, og Roerne kom i Vækst, meldte Lopperne sig ogsaa, og flere Steder har man i det sidste Par Uger beklaget sig over dem, selvom det ikke er nær saa slemt, som det tit har været« (P. Grøntved). Paa Roskildegne har Lopperne dog i enkelte Marker gjort stor Skade paa store Planter efter Udtyndingen (K. M. Nielsen). I nogle Indberetninger karakteriseres Skaden som usædvanlig ringe.

Kornjordloppen (*Phyllotreta vittula*). Gnav paa Bladene af Byg er iagttaget ved Galten, men Angrebet synes nu at være ophørt (T. Pedersen).

Rapsjordloppens Larve (*Psylliodes chrysocephala*). Paa Espe Avlsgaard var 25 Tdr. Land Kaalroefrø fuldstændig ødelagt af dette Skadedyr. Svagere Angreb fandtes i andre Marker (H. Wraae-Jensen).

Løvsnudebiller (*Phyllobius spp.*). Forskellige Steder, bl. a. i Nord-sjælland nær Skov, optraadte disse Biller talrigt paa Frugttræerne og gjorde sig bemærket ved at gnave af Bladene eller Blomsternes Indre.

Æblesnudebiller (*Anthonomus pomorum*) synes at optræde ret talrigt i Aar, men da Blomstringen er saa god, vil Angrebet næppe komme til at betyde noget nævneværdigt (M. E. Elting).

Øresnudebiller (*Otiorrhynchus picipes*) var et Par Steder slemme ved Barken og Knopperne paa unge Æbletræer.

Bladrandbiller (*Sitona lineata*). Fra Fyn skrives: »De fleste af Ærterne er stærkt ribbede af disse Skadedyr, men Regnen satte Fart i Ærterne« (J. Hansen). Paa Mallingegnen synes Billerne at være særlig slemme, navnlig i Haverne (Sv. E. Bertelsen).

Snudebillelarver (*Ceutorrhynchus sp.*). Fra Randers (H. O. M. Christensen) indsendtes Kaalroeplanter, hvis Kimstængel og Rodhals var ejendommelig fortykket. Heri fandtes en Snudebillelarve, hvis Art endnu ikke er bestemt. Vi har ikke før set disse Symptomer.

Frostmaalerlarver (*Cheimatobia brumata*). Stærke Angreb synes efterhaanden at være en Sjældenhed. Fra Saxkjøbing skrives om et meget stærkt Angreb i en Erhvervsplantning (3½ ha). Plantagen har Skov paa de 3 Sider (Georg Jensen). Paa Sydfyn findes en Del Angreb, hvor der ikke er sprøjtet eller sprøjtet for tidligt før Blomstringen (Chr. Greve).

Endvidere er der bemærket et ret stærkt Angreb ved Fredensborg i en yngre Plantning (Aton Andersen). De øvrige Beretninger lyder paa ingen eller svage Angreb.

Stankelbenlarver (*Tipula paludosa*). Af 52 indkomne Beretninger melder de 36 om betydelige eller ondartede Angreb. I 10 Tilfælde karakteriseres Angrebene som svage, og i 6 Tilfælde er der overhovedet ikke bemærket Angreb.

Fra Sjælland foreligger kun 4 Meddelelser om Angreb. Ved Ballerup var de ret udbredt i Korn og Roer, men ikke nær saa ødelæggende som i Fjor (A. Frederiksen). Paa Samsø bemærkedes kun et eneste Angreb (P. Riis Vestergaard), og paa Lolland-Falster fandtes ingen (H. H. Holme Hansen). Fra Fyn foreligger 4 Beretninger om Angreb. Paa Vestfyn blev 3 Marker med Grønjordshavre fuldstændig raseret, hvert Sted 6—10 Tdr. Land (E. Jægum). Paa Svendborgegnen fandtes flere alvorlige Angreb (Sigurd Rasmussen), ligesaa ved Slude (A. Jørgensen). Svagere Angreb rapporteredes af S. Nygaard Olesen fra Sydfyn. I Jylland (fra Frederikshavn til Grænsen) har der været mange og alvorlige Angreb i Græs, Korn og Roer, og der er anvendt megen Giftklid og med god Virkning. I nogle Beretninger, f. Eks. fra Horsens (A. Nielsen) og Mallingegnen (Sv. E. Bertelsen), Haderslev (Fr. Nielsen), karakteriseres Angrebene som usædvanlig ondartede. Fra Nordslesvig skrives, at der er en vis Forbindelse mellem Mund- og Klovsygen i Fjor og Angrebene. Hvor Besætningerne var syge, blev Græsmarkerne ofte for lange og daarligt afgræsset (P. Rasmussen). Paa Mors fandtes ogsaa et stærkt Angreb, hvor Forfrugten var Grønjordshavre (J. Gregersen Dal). Ved Varde, hvor Angrebene ligesom ved Ringkøbing har været stærke, fandtes ogsaa Angreb efter en god 1. Aars Kløverafrørde dog paa lidt lav, humusrig Jord (A. Pedersen).

Haarmyg (*Bibionidae*). Som nævnt i sidste Oversigt har der i Aar været overordentlig mange og ofte ondartede Angreb af disse Larver. Arten *Bibio hortulanus* angreb særlig Byg efter Roer, medens *Dilophus vulgaris* gjorde Skade i Græs og Vaarsæd efter Grønjord. Angreb af *Dilophus* forekom særlig i Jylland, medens *Bibio hortulanus* optraadte saavel i Jylland som paa Øerne. Fra Samsø skrives dog, at Angrebene hverken var saa hyppige eller ondartede som ellers (P. Riis Vestergaard). Forpupningen fandt Sted i Begyndelsen af Maaneden, og Myggene sværmede stærkt i Maanedens sidste Halvdel. De bemærkedes særlig i Frugttræernes Blomster, hvor de søger Honning. Her forekom foruden de nævnte Arter ogsaa den større Art *Bibio marci*, hvis Larve ikke synes at gøre Skade. Fra Jelling skrives, at de »sorte Fluer« har optraadt i kolossale Mængder og foraarsaget utallige Opringninger til Konsulenten fra opskræmte Haveejere (K. M. Hove). Fra Skive: »Disse fluelignende Myg optraadte i Millioner paa alle Arter Frugttræer og sugede Honning. De »befølte« ogsaa Bladlusene flittigt« (J. C. Myrhøj).

Fritfluellarver (*Oscinis frit*). Spredte Angreb uden nævneværdig Betydning er iagttaget i Vaarsæden en Del Steder. Kun fra Nordslesvig skrives om enkelte ødelæggende Angreb i Havre efter gammelt Græs (P. Rasmussen).

Brakfluens Larve (*Hylemyia coarctata*). Et enkelt Angreb saas i en Hvedemark ved Karise (B. Munch).

Frugttræspindemiden (*Paratetranychus pilosus*). I Almindelighed tales der endnu kun om svage Angreb. Stærke Angreb er dog set ved Struer (J. C. Myrhøj), Svendborg Amt (H. Larsen) og i Midtsjælland (N. Flensted-Andersen).

PROSPER BOVIEN.
